

СЕКЦІЯ 3. ГАЛУЗЕВІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Войтович Павло Петрович

Національний університет «Одеська юридична академія»

доцент кафедри міжнародного та європейського права,,

доктор філософії в галузі права, професор МКА

ПРАВО ВИБОРУ ДЕРЖАВИ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ СВОБОДИ ВОЛІ ЛЮДИНИ І КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

За державою, за діями держави як суб'єкта міжнародного права завжди стоїть людина, її вибір, процес прийняття нею рішень, воля [1].

Переосмислення ролі індивіду у процесі розвитку припускає істотне зрушення – з пасивних реципієнтів допомоги розвитку люди стають «агентами змін» [2]. Якщо сама людина не перейметься своїми правами і свободами, не буде їх відстоювати, то державні органи навряд що зроблять в цій сфері.

На цьому, зокрема, засновується і концепція «розвитку людини», яка своєю появою і популяризацією зобов'язана щорічним Доповідям про розвиток людини, що видаються під егідою ПРООН, починаючи з 1990 року. Поняття людського розвитку було сформульовано у першій Доповіді про розвиток людини наступним чином: «Розвиток людини є процесом розширення спектру вибору. Найважливіші елементи вибору – жити довгим та здоровим життям, отримувати освіту та мати гідний рівень життя. Додаткові елементи вибору включають в себе політичну свободу, гарантовані права людини та самоповагу. [3, р.1.]. Згідно концепції людського розвитку в центрі розвитку суспільства має бути людина, а не

просто економічні показниками. Ця концепція стала міжнародною загальноприйнятою парадигмою суспільного прогресу, вона є найціліснішою концепцією розвитку суспільства.

За концепцією людського розвитку завдання суспільства – забезпечити безперервність розвитку, його стійкий характер. Варто підкреслити, що рівень людського розвитку визначається і тим, наскільки людина сама бере участь у вирішенні питань розвитку, адже суспільний прогрес здійснюється не тільки в інтересах людей, але й самими людьми.

Сучасна система міжнародних відносин трансформується, світ став складнішим і взаємозалежнішим. Різноманіття держав створює додаткові питання для координації їх політики і вироблення загального бачення та засобів вирішення глобальних проблем, адже глобальні проблеми набули загальнолюдського значення і вийшли за межі інтересів окремих груп, народів та держав. Від вирішення проблем управління світовими процесами, від засобів і методів, що застосовуються, залежить збереження сучасної цивілізації і виживання людства.

Зрозуміло, що держави змушені реагувати на зміни, що відбуваються, але не всі держави реагують на них однаково та адекватно. Вони можуть або чинити опір змінам, або підлаштовуватись під них, або намагатися задавати змінам певний вектор розвитку. Це залежить як від певних можливостей і реалій держави, так і від вибору, який здійснюється її лідерами чи групами від імені держави.

Саме можливість вільно приймати правові рішення, тобто здійснювати свій правовий вибір, у тому числі на міжнародній арені, а також виконувати ці рішення, характеризує суб'єкта права як волю. Такою здатністю володіє держава (через уповноважених суб'єктів) як суб'єкт міжнародного права.

Зауважимо, що людина завжди, а особливо в умовах швидкого темпу сучасного життя і стрімких соціальних змін, постає перед необхідністю

вибору. Вибір займає важливе місце в житті людини і суспільства, і він багато в чому залежить не лише від внутрішньої мотивації, але й від зовнішніх факторів.

Людський розвиток – процес зростання людських можливостей, що забезпечується політичною свободою, правами людини, суспільною повагою до особистості, а також правом вибору людини.

Саме людина є джерелом і носієм усієї правової реальності. Досить часто у світовій політиці вирішальну роль грали і грають політичні діячі, приймаючи на себе відповідальність за доленосні рішення як для своїх країн, так і для усього світу. Велику роль в процесі вибору від імені держави грають моделі міждержавної взаємодії, лобізм, а також активність груп інтересів. У такій чисельності координат можливість приймати рішення зі знанням справи, є дійсно свободою волі, адже вибір є самою суттю вольового акту. Очевидно, що свобода волі є сутнісною ознакою права.

Звичайно, не можна сказати, що проблема свободи волі і взагалі свободи є новою. Прагнення до суспільної свободи і її забезпечення спостерігається на всьому шляху становлення і розвитку *homo sapiens* [4, С. 17].

Людська воля розуміється як здатність індивіда до постановки цілей, до вибору і здійснення мети свого самовизначення. Свобода – це автономія особи. Отже, поняття волі вказує на поняття свободи, а поняття свободи – на поняття волі, тобто свобода означає волевиявлення особи, а волевиявлення є здійсненням свободи.

Свобода волі - одна з центральних категорій філософсько-правового розуміння проблеми обумовлення і необхідності обмеження реалізації мети діяння певної особи. З точки зору права свободу волі можна визначити як здатність і можливість особи робити власний вибір і поводити себе відповідно до власних інтересів та цілей за умови визначеності відповідних прав, обов'язків, відповідальності та гарантій [4].

Свобода людської волі виражає активну, цілеспрямовану, перетворюючу роль людини по відношенню до детермінуючих обставин, індивідуально неповторне відображення об'єктивних причин у людській діяльності. Свобода волі – це і свобода бажання, і свобода вибору поведінки, і відсутність примусу.

Зміст і характер свободи (права вибору), її якість і кількість, її сфери і суб'єкти, - визначаються рівнем розвитку суспільства.

Сучасний період державно-правового будівництва (і рівень розвитку українського суспільства) характеризується духовним і ідеологічним розкріпаченням людства, що здійснюється шляхом утвердження гідності кожної особи, нації, як найвищих соціальних цінностей [5].

Засноване на свободі волі право вибору виступає найважливішою стороною соціального (у тому числі, правового) регулювання поведінки людей. При цьому вибір проявляється у процесі реалізації правових приписів, під час поєднання волі держави з волею окремих суб'єктів права.

Свобода волі і право вибору органічно пов'язані з реальними соціальними потребами та інтересами, які у кінцевому рахунку визначаються головною метою існування людської спільноти - всебічним розвитком і свободою людської особистості.

В процесі розвитку людства свобода стає однією з абсолютних вищих соціальних цінностей і принципом життєдіяльності людини. Саме тому свобода може служити критерієм людського прогресу. Тому гасло Великої французької революції «свобода, рівність, братерство» може розглядатися як таке, що увібрало у себе дійсну сутність розвитку людини і людства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Тарасов О.В. Проблема суб'єкта в міжнародному публічному праві: Автореферат дисертації... д.ю.н. Харків, 2015. 40с.
2. Sen A. Development as Freedom / Sen A. Oxford: Oxford University Press, 1990. p. xii.

3. Human development report 1990, Concept and Measurement of Human Development. Published for the United Nations Development Programme. Oxford University Press, 1990.

4. Селіванов В. Право як сфера свободи. Вісник Академії правових наук України. № 1(24). С. 17 - 27.

5. Димитров Ю. Правова держава: перспектива чи сьогоднішній день? Право України. 1995. № 5 – 6. С. 12 -16.

Ключові слова: право вибору, свобода волі, держава, людина, розвиток, вибір, суспільство.

Key words: the right of choice, freedom of will, state, person, development, choice, society.

Lagutina Iryna Viktorivna

National University "Odessa Law Academy"

Professor of Labour Law and Social Security Law Department

Doctor of Law, Professor

AN EMPLOYMENT CONTRACT WITH NON-FIXED WORKING HOURS AS A TYPE OF “ATYPICAL” WORKING

The role of the classic employment relationship is undergoing major rethinking at the current time and non-standard employment becomes more widespread in both developed and developing countries.

Zero-hour contracts, sometimes also known as casual contracts, are typically used where an employer needs flexibility to meet short term fluctuations in demand and also for some “on-call” work.